

Les inefficiències de la hisenda espanyola

La setmana passada es va presentar el llibre *De nuevos impuestos y su administración*, editat pels professors José M. Durán i Alejandro Esteller, de la Universitat de Barcelona i de l'Institut d'Economia de Barcelona. En el llibre es donen les claus per aconseguir una bona administració tributària i, per tant, es poden deduir les inefficiències de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT).

La primera qüestió que analitza el llibre és quin ha de ser el model de gestió d'una administració tributària moderna. En els models d'èxit actuals el contribuent ja no es veu com un simple defraudador potencial, sinó com un client potencial. El tradicional paper punitiu de l'administració tributària –mitjançant inspeccions i sancions– s'ha substituït per un enfocament en el qual l'administració facilita el compliment voluntari de les obligacions impositives. Amb aquest model tothom hi guanya: l'administració perquè incentiva el compliment fiscal i el contribuent perquè redueix els costos de compliment.

En matèria impositiva no es pot dir allò d'"el client sempre té raó". Així, la funció punitiva i de control de l'administració no poden desaparèixer, però sí que cal un equilibri entre el rol punitiu i el rol cooperatiu per aconseguir el compliment de les obligacions fiscals.

En aquest sentit, el model de l'AEAT encara es basa en el rol de control i punitiu, no s'ha passat a un model de servei i confiança, i el contribuent veu l'agència com un enemic. Tots els con-

flictes s'han de resoldre als tribunals: actualment hi ha 25.000 milions d'euros pendents de cobrament en litigis, i una de les causes d'aquests conflictes és la falta de seguretat jurídica que hi ha a Espanya en matèria tributària.

La segona qüestió que planteja el llibre és quins són els indicadors que cal utilitzar per saber si l'administració és eficient. L'indicador utilitzat pels països capdavanters en administració tributària és el *tax gap* (bretxa fiscal), que es pot definir com la diferència entre la recaptació potencial i la recaptació real. La recaptació potencial la integren: 1) els impostos pagats voluntàriament dins el termini previst; 2) els impostos pagats posteriorment a causa de la inspecció o els pagaments fora de termini; i 3) els impostos no pagats. Per tant, el *tax gap* brut seria la suma dels punts 2) i 3), mentre que el *tax gap* net



NÚRIA BOSCH

CATEDRÀTICA D'ECONOMIA DE LA UB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

seria el punt 3). La quantia del *tax gap* depèn de les bases imposables no declarades, l'economia submergida, la infraestimació de les bases imposables i el pagament fora de termini.

Aquest indicador és el millor per saber si l'administració tributària actua de manera eficient. Si se sap què determina el *tax gap*, es podrà dissenyar la política fiscal adequada. A més, és l'instrument ideal perquè l'administració reti comptes davant de polítics i ciutadans, és senyal de transparència i serveix per exigir responsabilitats.

A diferència del que fan molts països del nostre entorn, l'AEAT no calcula el *tax gap*. Per contra, informa del nombre de liquidacions impositives i inspeccions fetes, o si han descobert més infractors o han posat més multes. Però això què indica? Potser ens indica que hi ha més frau, però no

si l'AEAT actua amb eficiència. Espanya té uns nivells de frau alts. Això explica que hi hagi tipus impositius alts però una pressió fiscal de les més baixes de la Unió Europea. Cal preguntar-se no pas si el frau és la causa de la ineficiència del sistema, sinó si és la conseqüència de la ineficiència de l'administració tributària espanyola.

La tercera qüestió que el llibre examina és com s'ha d'organitzar l'administració tributària. Ha de ser independent respecte del poder polític pel que fa a decisions operatives i estratègiques: les seves decisions han de seguir criteris tècnics i, posteriorment, retre comptes davant els polítics amb bons indicadors. L'AEAT no és una agència independent, ja que la presideix el secretari d'estat d'Hisenda, i últimament s'ha constatat la seva falta d'independència amb algunes de les seves actuacions. En certa manera, es pot dir que l'AEAT crea i aplica les lleis impositives.

En la seva creació, l'AEAT va ser un èxit per la inversió tecnològica que va fer, però no ha evolucionat i no és un model a copiar ara que Catalunya ha de crear la seva pròpia administració tributària com una de les principals estructures d'estat.

La futura administració tributària de Catalunya s'ha d'orientar cap a un model basat en la confiança mútua amb el contribuent i ha de facilitar el compliment impositiu. S'ha de basar en un model participatiu entre contribuents, agències, assessors i empreses amb l'objectiu de recaptar impostos, evidentment, però reduint al màxim els costos indirectes que suposa el compliment de les obligacions tributàries, el nivell de frau i la conflictivitat. Cal un model que garanteixi la màxima seguretat jurídica, on els contribuents siguin considerats aliats i que tracti de manera diferent els contribuents que compleixen sistemàticament i els que no ho fan. El model anglosaxó podria ser-ne un referent.



ANTHONY GARNER

L'administració tributària ha de mantenir la seva funció punitiva i de control, però també ha de cooperar amb els contribuents

CARTES I MISSATGES

Sense ventilació

Tinc 35 anys i fa uns dies em van dir que m'ingressarien a l'UCI de l'Hospital Universitari de Vic després de cinc dies amb dolors al cor. Em vaig acollonar! Però un cop entre les parets del box 3 de la unitat de cures intensives em vaig trobar excel·lents professionals, fins i tot còmplices d'anècdotes, amants de la seva feina i que m'han fet sentir com en el millor dels paradisos quan em semblava viure un dolorós malson en un hotel amb polsera de tot inclòs. Ara, ja a la sisena planta d'aquest hotel, tot i les altes temperatures registrades, el servei d'atenció no ha minvat i tots els treballadors ho donen tot –suor i somriure inclòs– per atendre'ns tan bé com poden. I ho aconsegueixen. Són tots collonuts! Per això, i des d'aquí, dono les gràcies per fer de la vostra feina un capítol bonic per recordar.

Això sí, m'agradaria fer un petit suggeriment a les altes esferes: ¿seria possi-

ble que dins del tot inclòs es preveïés l'aplicació d'un sistema de ventilació –sense ventiladors que s'hagin de portar de casa– i que no es limités a les plantes baixa, primera i quarta?

ISAAC ROMERO
PRATS DE LLUÇANÈS

Evitem un retrocés històric

A hores d'ara la no existència d'una llista unitària a favor del país implicaria una regressió política, social, econòmica i lingüística en tota regla. En tenim un exemple molt clar: el pacte a l'Ajuntament de Lleida entre el PSC d'Àngel Ros i Ciutadans. Aquest acord, ni que sigui només en l'àmbit municipal, implica que el català deixa de ser llengua preferent a la capital de les terres de Ponent. Imaginem-nos, per un segon, què podria passar, què podria significar si s'articulés al govern de la Generali-

tat un executiu unionista entre Ciutadans, el PSC i el PP. Seria un retrocés històric del qual no ens podríem recuperar.

JOSEP M. LOSTE
PORTBOU

Cul-de-sac

¿Han pogut programar aquests dies una visita amb el seu especialista? Sí? Quina sort! Al CAP Gran Sol de Badalona m'ha sigut impossible. Molt ràpid: en una visita a la infermera de la meua al·lèrgica, li demano hora per a l'especialista. Em contesta que no poden, que vagi a informació del centre. M'hi dirigeixo, i em diuen que la persona encarregada de programar visita per als especialistes no hi és, que torni l'endemà. Hi torno. No hi és. Demano explicacions, i em comenten que creuen que és de vacances però que no saben quan tornarà. Davant les meves queixes, "Les retalla-

des, noi". Des d'allà em recomanen que agafi cita a través del meu metge de capçalera, que passa consulta al CAP de Llefià. Me n'hi vaig. Em diu que no pot donar-me hora per a l'al·lèrgica, que provi al tauler d'informació del mateix CAP de Llefià. Allà, em comenten que el meu no és el primer cas i que ells no poden donar-me hora, que el sistema no ho permet.

Necessito una recepta per continuar el meu tractament. No sóc lluny de constatar el pas enrere que ha fet aquest país en termes d'atenció sanitària.

JOAN DOMINGO HERNÁNDEZ
BADALONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://twitter.com/diariARA) facebook.com/diariARA [@cartes@ara.cat](mailto:cartes@ara.cat) Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat

